

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1126/2025
17.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Гордане Којић, Александра Степановића, Бојане Пауновић и Дијане Јанковић, чланова већа, са саветником Врховног суда Снежаном Меденицом, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног – адвоката Вање Вукићевића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Лазаревцу К бр.451/23 од 01.11.2024. године и Вишег суда у Београду Кж1 бр.110/25 од 06.06.2025. године, у седници већа одржаној дана 17. септембра 2025. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Вање Вукићевића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Лазаревцу К бр.451/23 од 01.11.2024. године и Вишег суда у Београду Кж1 бр.110/25 од 06.06.2025. године, у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 9) и из члана 439. тачка 1) и 3) Законика о кривичном поступку, док се исти захтев у осталом делу ОДБАЦУЈЕ као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу К бр.451/23 од 01.11.2024. године, ставом II, окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ, за које дело је осуђен на новчану казну у износу од 100.000,00 динара, коју је дужан да плати у року од три месеца од дана правноснажности пресуде, с тим што уколико је не плати у том року, суд ће новчану казну заменити казном затвора тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, при чему казна затвора не може бити дужа од шест месеци.

Окривљени АА обавезан је да приватном тужиоцу ББ плати трошкове кривичног поступка, о чему ће суд донети посебно решење.

Истом пресудом, у ставу I окривљени ББ ослобођен је од оптужбе да је извршио кривично дело увреда из члана 170. став 2. у вези става 1. КЗ.

Пресудом Вишег суда у Београду Кж1 бр.110/25 од 06.06.2025. године, делимичним усвајањем жалбе браниоца окривљеног АА - адвоката Вање Вукићевића, пресуда Основног суда у Лазаревцу К бр.451/23 од 01.11.2024. године преиначена је у само у погледу одлуке о кривичној санкцији, тако што је окривљени АА због кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ, због ког је првостепеном пресудом оглашен кривим, осуђен на новчану казну у износу од 20.000,00 динара, коју је дужан да плати и у року од три месеца од дана извршности пресуде, а ако окривљени не плати новчану казну у том року, суд ће новчану казну заменити казном затвора, тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, док је иста жалба у осталом делу одбијена као неоснована и првостепена пресуда у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА – адвокат Вања Вукићевић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, с тим што из образложења произилази да указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, те на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 3) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев као основан и укине побијане пресуде, а предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање, или да побијане пресуде преиначи тако што ће окривљеног АА ослободити од оптужбе, уз истовремени захтев да се на основу члана 488. став 3. ЗКП извршење правноснажне пресуде одложи, односно прекине.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу и на седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је поднет захтев за заштиту законитости, те је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев је неоснован у делу у којем се односи на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 3) ЗКП, док је у осталом делу недозвољен.

Бранилац окривљеног АА у поднетом захтеву истиче да је побијаним правноснажним пресудама учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, обзиром да је у конкретном случају дошло до прекорачења оптужбе, јер је у чињенични опис диспозитива пресуде суд унео субјективне елементе кривичног дела који су изостављени у наводима приватне тужбе.

Изнете наводе захтева Врховни суд оцењује као неосноване, а ово из следећих разлога:

Одредбом члана 420. став 1. ЗКП је прописано да се пресуда може односити само на лице које је оптужено и само на дело које је предмет оптужбе садржане у поднесеној или на главном претресу измењеној или проширеној оптужници.

Из цитиране законске одредбе произилази да између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет и подударност у погледу субјективне и објективне истоветности дела.

Прекорачење оптужбе на штету окривљеног подразумева измену чињеничног описа дела, који је дат у оптужном акту додавањем нове радње извршења, односно веће криминалне воље окривљеног, на који начин се погоршава положај окривљеног у погледу правне оцене дела или кривичне санкције.

У конкретном случају, правноснажна пресуда се односи на исто лице – окривљеног АА и на исто кривично дело - увреда из члана 170. став 1. КЗ.

По налажењу Врховног суда, побијаним правноснажним пресудама није прекорачена оптужба, односно није повређен објективни, ни субјективни идентитет оптужбе и пресуде. Ово имајући у виду да су, у односу на окривљеног битна обележја бића кривичног дела иста и у диспозитиву оптужног акта и у изреци пресуде, односно да постоји истоветност чињеничног описа радње извршења предметног кривичног дела из изреке пресуде са чињеничним описом радње дела датим у диспозитиву оптужног акта – приватне тужбе прецизиране на главном претресу дана 13.08.2024. године.

Поред тога, у диспозитиву оптужног акта – приватне тужбе приватног тужиоца ББ од 26.04.2024. године, прецизиране 13.08.2024. године, наведено је да је окривљени АА дана 25.09.2023. године приватном тужиоцу упутио речи увреде на начин ближе описан у истом, те да је том приликом поступао у урачунљивом стању, свестан свог дела, чије је извршење хтео и свестан да је његово дело забрањено.

Имајући у виду наведено, те чињеницу да је и у изреци првостепене пресуде наведено да је критичном приликом окривљени поступао у урачунљивом стању, да је био свестан свог дела и свегстан да је његово забрањено, те да је извршење овог кривичног дела хтео, дакле, истоветно као у диспозитиву оптужног акта, то је очигледно да побијана правноснажна пресуда није донета уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, како се то неосновано истиче у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА.

Несновани су и наводи захтева којима се указује да је правноснажном пресудом учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

С тим у вези, бранилац у поднетом захтеву наводи да је одредбом члана 170. став 4. КЗ прописано да се неће казнити за дело из става 1. до 3. тог члана учинилац уколико је његово излагање дато ради заштите оправданих интереса и уколико се из начина изражавања или других околности види да то није учинио у намери омаловажавања, па како у речима окривљеног АА, које су упућене приватном тужиоцу критичном приликом, нема намере омаловажавања нити вређања, то у радњама окривљеног не стоје битни елементи предметног кривичног дела.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног, Врховни суд оцењује као неосноване.

Кривично дело увреда из члана 170. став 1. КЗ чини онај ко увреди другог.

Заштитни објекат кривичног дела увреде је част, као и скуп свих вредности неког лица (интелектуалних, карактерних, моралних, физичких и других особина и вредности) и углед, као одраз тих вредности у друштву, па сходно томе радња извршења кривичног дела у питању представља свако поступање којим се напада било која од тих вредности, а којима се у суштини изражава непоштовање или понижење достојанства личности. При томе, карактер тих радњи као увредљивих, цени се са становишта општеусвојених друштвених ставова и мерила, као и околности под којима се догађај одиграо.

Чланом 170. став 4. КЗ прописано је да се неће казнити за дело из става 1. до 3. овог члана учинилац, ако је излагање дато у оквиру озбиљне критике у научном, књижевном или уметничком делу, у вршењу службене дужности, новинарског позива, политичке делатности, у одбрани неког права или заштити оправданих интереса, ако се из начина изражавања или из других околности види да то није учињено у намери омаловажавања.

Према томе, одредбом члана 170. став 4. КЗ предвиђен је основ искључења постојања наведеног кривичног дела, па ово кривично дело неће постојати уколико су кумулативно остварени претходно наведени објективни и субјективни услови.

По налажењу Врховног суда, у чињеничном опису радње извршења окривљеног, датом у изреци првостепене пресуде, назначене су све чињенице и околности које чине законска обележја кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ, за које је окривљени оглашен кривим правноснажном пресудом, и то како објективне, у односу на радњу извршења, која се у конкретном случају састоји у увреди приватног тужиоца, обзиром да му је окривљени упутио речи „ти си насилник и криминалац, лош си отац и треба ти одузети децу!“, а које речи објективно посматрано представљају увреду, односно изјаву омаловажавања приватног тужиоца и непоштовање његовог достојанства, те које су код приватног тужиоца изазвале осећај увређености, тако и субјективне, које се тичу урачунљивости и умишљаја окривљеног, управљеног на извршење кривичног дела у питању.

Наведене увредљиве речи, према изреци побијане првостепене пресуде, окривљени није изнео у оквиру озбиљне критике у научном, књижевном или уметничком делу, у вршењу службене дужности, новинарског позива, политичке делатности, у одбрани неког права или заштити оправданих интереса, па се супротно наводима захтева, по налажењу овога суда, у конкретном случају не ради о ситуацији из 170. став 4. КЗ.

Из изнетих разлога, неосновано се у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног указује на непостојање законских обележја предметног кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ и да је правноснажна пресуда донета уз повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Бранилац у поднетом захтеву указује и на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, истицањем да је одредбом члана 170. став 3. КЗ прописано да ако је увређени увреду узвратио, суд може обе или једну страну казнити или ослободити од казне, те да је суд у складу са наведеним чланом окривљеног могао ослободити одговорности.

Међутим, како је наведеним чланом прописана само могућност ослобођења од казне, а не и обавеза суда да у сваком конкретном случају то и учини, то су наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног и у овом делу оцењени неоснованим.

У осталом делу, исти захтев одбачен је као недозвољен, обзиром да се у преосталом делу захтева указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из чланља 438. став 2. тачка 2) ЗКП и погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду члана 440. ЗКП, и полемисе са веродостојношћу исказа саслушаних сведока у току поступка и њиховом оценом од стране првостепеног суда, па како наведене повреде у смислу члана 485. став 4. ЗКП не представљају законом дозвољене разлоге за подношење овог ванредног правног лека окривљенима преко бранилаца, то је Врховни суд поднети захтев у овом делу одбацио као недозвољен.

Бранилац окривљеног СС захтев за заштиту законитости поднео је и у односу на став I првостепене пресуде, којом је окривљени ББ (приватни противтужилац) ослобођен од оптужбе за кривично дело увреда из члана 170. став 2. у вези става 1. КЗ, међутим како су у смислу одредбе члана 483. став 1. и 3. ЗКП овлашћена лица за подношење захтева за заштиту законитости само Врховни јавни тужилац, бранилац и окривљени, и то окривљени искључиво преко браниоца, имајући у виду да у овом делу бранилац окривљеног АА захтев подноси против дела одлуке који се односи на окривљеног ББ, то је у овом делу поднети захтев одбачен јер је поднет од стране неовлашћеног лица.

Са свега изложеног, а на основу одредбу члана 491. став 1. ЗКП у делу у којем је захтев одбијен као неоснован, а на основу члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 483. и члана 485. став 4. ЗКП у делу у којем је захтев одбачен као недозвољен, донета је одлука као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Снежана Меденица, с.р.

Председник већа-судија
Милена Рашић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић